«6D050400-Gazetecilik» alanında Felsefe Doktoru (PhD) akademik unvanına sahip olmak için hazırlanan Danayeva Nurlyaiym Tursınbaykızı'nın «Etno-Gazetecilik: Gelenek ve Yenilikçilik (1991-2016)» başlıklı doktora teziyle ilgili yurtdışı tez danışmanı Prof. Dr. İbrahim Dilek'in

GÖRÜŞÜ

Gazeteciliğin önemli bir türü olan siyasal gazetecilik sadece günümüz toplumun değil aynı zamanda beşeri bilimlerin, hatta fen bilimlerinin de ihtiyaç duyduğu bir alana dönüşmüştür. Çünkü hangi meslek dalında olursa olsun düşündüğün projeleri hedefine ulaştırmak ve kalabalık halka fikirlerini anlatabilmek için gazetecilik bilgi ve becerilerinin olması lazım. Siyasal gazeteciliğin tür olarak kökleri, oluşum yolları ve gelişim sistemleri, kendine has özellikleri ile kuralları her dönemdeki toplumsal düşüncenin tarihiyle birlikte araştırılmış ve araştırılmaya devam etmektedir. Etnik yayınlardaki siyasal gazeteciliğin yerini ve onun gelişim yollarını belirlemek Kazak gazeteciliğinin en önemli meselelerinden biridir.

Etno-gazetecilik, ayrı bir tür olarak oluşup bilim sahasında yeterli düzeyde incelenmemiştir. Basındaki türler teorisinde siyasal gazeteciliğin uygulamalı kısmına hak ettiği değer verilmediğinden dolayı meseleyi tamamen yeniden ele alma mecburiyeti ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden doktora öğrencisi N. T. Danayeva'nın bağımsızlık dönemi basınındaki siyasal gazetecilik türünün yeri, rolü ve özelliklerini göz önünde bulundurarak Kazak siyasal gazeteciliğinin oluşum ve gelişimini inceleyip, geçmişi ile geleceğini kıyaslayarak onun etno-gazetecilik türü ile benzerlikleri ve farklılıklarını değerlendirmeye yönelik bilimsel araştırmasının günümüzde duyulan ihtiyaçtan dolayı ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Araştırma sonucunda elde edilen tespitler ve bulgular şunlardır:

– Etno-gazetecilik kavramı açıklanıp siyasal gazeteciliğin türü olarak bilimsel temelleri ortaya konmuştur;

– Bilim adamlarının eserlerine dayanarak etno-gazeteciliğin konu, içerik, yapı ve üslup bakımından diğer türlerden farklı olduğu ve özellikleri tespit edilmiştir,

– Etno-gazeteciliğin tür olarak özellikleri ve içeriği belirlenmiştir;

– Tez çalışmasında Kazak siyasal gazeteciliğindeki günümüzdeki çeşitli tarihi, siyasi, kültürel, ekonomik faktörlerle ilgili olarak ortaya çıkan yeni yönlerle ilgili ilk defa sistemli bir şekilde bilgi verilmeye çalışılmıştır.

– Bağımsızlık yıllarındaki Kazak basını ile etkin yayınlardaki çeşitli konularda yazılan gazete materyallerinin incelenmesiyle millet olma süreci, küreselleşme ve manevi yenilenme fikri gözler önüne serilmiştir.

Tez çalışmasının teorik ve pratik önemi:

Bu tezi hazırlayan öğrencimin etno-gazeteciliği incelemede ulaştığı sonucun ulusal bilimin gazetecilik, etno-gazetecilik, etno-psikoloji ve sosyoloji alanlarını bilimsel açıdan zenginleştirip etno-gazetecilik terimlerinin yüksek öğretim kurumlarında ve lisansüstü eğitimde okutulmasını belirli bir derecede katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Araştırma materyallerin, bulgular ile tespitlerin yüksek öğretim kurumlarındaki gazetecilikle ilgili derslerde kullanılabileceğini söyleyebiliriz.

Bilimsel araştırmanın sonuçları araştırma alanı ve onun yapısı ile beraber bir bütün sistem oluşturmaktadır.

Yukarıda bahsedildiği gibi söz konusu doktora çalışmasında yeniliği, önemi ve değerlendirmesi bakımından amacına ulaşılmıştır.

Doktora tezi yapılan bilimsel çalışmalarda istenilen taleplere uygun, bilimsel çalışma standartlarına göre hazırlanmıştır. Çalışma metninin boyutu, yazı ölçüleri ve diğer teknik hususlar da yerine getirilmiştir.

Danayeva Nurlyaiym Tursınbaykızı'nın 6D050400-Gazetecilik alanında Felsefe Doktoru (PhD) akademik unvanını almak için hazırladığı «Etno-Gazetecilik: Gelenek ve Yenilikçilik (1991-2016)» başlıkla tez çalışması savunmak için yeterlidir ve bütün şartları sağlamaktadir.

Görüş bildiren
Prof. Dr. İbrahim Dilek

Türkiye Cumhuriyeti,
Ankara Şehri,
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

20.11.2024 y.

«6D050400-Журналистика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін жазылған **Данаева Нурлыайым Турсынбайкызының** «Этнокөсемсөз: дәстүр және жаңашылдық (1991-2016 ж.ж.)» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына шетелдік ғылыми кеңесшісі, **профессор, доктор Ибраһим Дилектің**

ПІКІРІ

Журналистиканың басты жанры болып табылатын көсемсөз (публицистика) бүгінгі қоғамның ғана гана емес, гуманитарлық ғылымның, керек десек, жаратылыстану ілімінің де зәру қажеттілігіне айналып отыр. Себебі қай саладағы болмасын ойға алған жобаңды жетер жеріне жеткізу үшін, қалың жұртшылыққа ойыңды орайлы өткізе білу үшін де көсемсөз, яғни публицистикалық машық-мәнерің болуы қажет. Көсемсөздің жанрлық тектері, қалыптасу жолдары мен даму жүйелері, өзіндік ерекшеліктері мен заңдылықтары әр кезеңдегі қоғамдық ойдың тарихымен үйлестіріле зерттелінді, әлі де зерттелу үстінде. Ал этникалық басылымдардағы көсемсөз жанрының сүбелі орны мен даму жолдарын айқындау журналистикасының өзекті мәселелерінің бірі.

Этнокөсемсөз жанры өз алдына жеке жанр ретінде қарастырылып, тиісті ғылым саласында жеткілікті дәрежеде зерттелінбеген. Баспасөздегі жанрлар теориясында көсемсөздің қолданбалық жағына тиісті мән берілмейтіндіктен, мәселені түбегейлі жаңаша қарау қажеттігі туындайды. Сондықтан да докторант Н.Т. Данаеваның тәуелсіздік кезеңі баспасөзіндегі көсемсөз жанрының орны мен рөлін, тың ерекшеліктерін зерделеп, отандық публицистиканың қалыптасу мен дамуын негізге ала, өткені мен бүгінін салыстыра келе, олардың этнопублицистика жанрындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарын талдауға құрылған зерттеу жұмысы бүгінгі күн талабынан туындап отыр деуге болады.

Алынған нәтижелер жаңалығының дәрежесі: негізділігі мен дәйектілігінің, олардың жаңалығының дәрежесі:

– этнокөсемсөз ұғымының табиғаты сараланып, публицистиканың жанры ретінде ғылыми негіздері жасалған;

– ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып, этнопублицистиканың тақырыптық, мазмұндық-пішіндік тұрғыда және құрылымы мен тілі жағынан басқа жанрлардан ерекшелігі зерделенген;

– этнокөсемсөздің жанрлық ерекшеліктері мен мазмұндық сипаты айқындалған;

– диссертацияда қазақ көсемсөзіндегі қазіргі түрлі тарихи, саяси-мәдени, экономикалық факторларға қатысты пайда болған жаңа бағыттардың барлығы туралы жүйелі түсінік беруге алғаш талпыныс жасалған;

– тәуелсіздік жылдарындағы қазақ баспасөзі мен этникалық басылымдардағы әр алуан тақырыптағы газет материалдарын зерттеу арқылы ұлттану үдерісі, жаһандану және рухани жаңғыру идеясы айқындалады.

Алынған жұмыс нәтижелерінің теориялық және практикалық маңызы:

Диссертация авторының этнокөсемсөзді зерттеуден қорытқан тұжырымдары отандық ғылымның журналистика, этножурналистика, этнопсихология мен әлеуметтану салаларын ғылыми тұрғыдан толықтырып, этножурналистика терминдерін жоғары оқу орны мен ЖОО-дан кейінгі білім беруде оқытуға белгілі дәрежеде үлес қосады деп есептейміз.

Зерттеу материалдарын, нәтижелері мен пайымдауларын жоғары оқу орындарында журналистика саласына қатысты оқытылатын дәрістерде, тәжірибелік сабақтарда, арнаулы курстарда пайдалануға болады деуге толық негіз бар.

Зерттеу жұмысының нәтижелері зерттеу нысанымен, құрылымымен ішкі бірлікте тұтас жүйе құрайды.

Жоғарыда санамаланған жұмыстың зерттелу деңгейінен докторлық диссертацияның жаңашылдығы, өзектілігі және талдау барысында мақсатқа жеткендігі көрінеді.

Диссертациялық жұмыс жеке жазылған ғылыми квалификациялық жұмысқа қойылатын талаптарға сай, ғылыми жұмысқа қойылатын стандартты талаптар толық сақталған. Ғылыми жұмыстың мәтін көлемі, шрифт өлшемдері және тағы да басқа техникалық талаптар сақталған.

Данаева Нурлыайым Турсынбайкызының «6D050400-Журналистика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін жазылған «Этнокөсемсөз: дәстүр және жаңашылдық (1991-2016 ж.ж.)» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы қорғауға жіберуге әбден лайық деп есептейміз.

Пікір беруші, Профессор, доктор Ибраһим Дилек /қолы бар/ /мөрі бар/
Түркия Республикасы,
Анкара қаласы,
Анкара хаджы Байрам Вели университеті. 20.11.2024

Мен, **Кенжетаева Диана Серикболовна**, бұл құжат түпнұсқалығына сәйкестігін және дұрыс аударғандығына қолымды қойып растаймын.

Қолы……Кенжетаева……Диана……Серикболовна……

ИП «TRANSLATION SERVICES PRO»
ЖСН/ИИН 890416450513
Кенжетаева Диана
Аудармашы/Переводчик
Сот: +7 747 580 89 48

Жиырма жетінші қараша екі мың жиырма төртінші жыл, мен **Мусатаева Айгерим Максатовна**, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің берілген №21015147-саны 15 сәуірде 2021 жылы лицензиясының негізінде әрекет жасаушы Алматы қаласы нотариусы аудармашының **Кенжетаева Диана Серикболовна** қолының түпнұсқалығын куәландырамын. Аудармашының жеке басы анықталды, әрекет қабілеттілігі және өкілеттілігі тексерілді.

Тізілімде № 8009 тіркелді
Өндірілді: 1957 теңге
Нотариус

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі берген №21015147 лицензиясы 15 сәуір 2021 жылы Лицензия №21015147 выдана 15 апреля 2021 года Министерством юстиции Республики Казахстан ЖЕКЕШЕ НОТАРИУС ЧАСТНЫЙ НОТАРИУС МУСАТАЕВА АЙГЕРИМ МАКСАТОВНА

Нөмірленген және бауылтылған
Пронумеровано и прошнуровано
4 (төрт)
парақ/страниц
Нотариус

ET140710624112712554 8R965790

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия